Noomerai sen 10 mynge.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongoloi YNEN

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai yyrbyriin gazeeta

№ 275 (2308) 1937 onoi NOJAABRIIN 30 VTOORNIG

14-xi siloo garna ULAAN-YDE gooroд, BMASSR

Şil amahartanuudii gargaxa zavooduud

Moskvaa, 28. (TASS). Şil amahartanuudii gargaxa xojor tomo zavooduudai barilga Kamiişen (Stalinograadsk mozo) ba Xersoon deere barigdaxa dyyrgegdebe. Ede xojor zavood jixenxidee konceerviin şil baankanuudii gargaxa baina. Ede zavooduud zil tyri zuu-zuu milioon baankanuudii gargaxa tysebtei baina.

HUNGUULIIIN KAMPAANI NACIONAALЬNA RESPYYBLIKENYYDTE BA MOŻONUUDTA

Manai aguu jixe socialiis Exe orondo huuza baigaa xamag byxii haaciin azaişan bolbol SSSR-ei Verxoovno Soveedta deputaadii hungaxa dekaabriin 12-oi ydertetulai jixe azalai edeoxiteigeer ba badarangii zorigtoigoor beledxeze bainad. Hungalta bolbol SSSR-ei araduudai axa dyygei xoloob barilдalgii ba ebderşegyi eb nairamdalii xaruulxa ton xursa demonstraaca bolxo baina.

SSSR-ei gyrenei zasagai deede oorgan bolxo Verxoovno Soveed bolbol ton le demokratiis joheor hungagdaxa Sojuuzai Soveed ba Nacionaalьnostnuudai Soveed gedeg iime xojor palaatonuudaar byridexe bolno. „SSSR bolbol olon nacionaalьnostitai gyren myn bainaь medeeze bęze. Manai da SSSR-ei byxii azalşanai jyrenxii intereesii tedenei nacionaalьnostiin ilgaaji xamaar xangyi xarahan gyrenei Verxoovno oorgan geze bii baina. Ene bolbol Sojuuzai Soveed myn. Tiixede, SSSR-ei nacionaalьnostinuudta jyrenxii intereshee ondoo tedenei nacionaalьna onso өөrө baidalda zoxiduulhan өөhedinь tusagaar specifiis intereesyyd baidag. Tede specifiis intereesyydii gorozo orxiżo bolxogyi ygei, bolxogyi. Egeei ede specifiis intereesyyдii tobilon xaruulza baixa speciaalьna Verxoovno oorgan xeregtei gyrxelseengyi xeregtei. SSSR şingi iime olon nacionaalьnostinuudtai gyreniin tiime oorgan ygeigeer udaridaxa arga baixagyidenь nezeg bainaar bişe. Iime oorgan bolbol xojordugaar palaata bolxo—SSSR-ei Verxoovno Soveedai Nacionaalьnostinuudai Soveed myn bolno" (Staalin).

Nacionaalьnostinuudai Soveedta Sojuuzna respyyblike byxenei azaişad, xyn zonoitoo deerehee xamaarxangyi, 25-25 deputaaduudii, avtonoomito respyyblike byxenhөө 11-11 deputaaduudii, avtonoomito mozo byxenhөө 5-5 deputaaduudii ba nacionaalьna ookrug byxenhөө nege-nege deputaadii hungaxa baina geeşe. Iime bolxoodoo, Soveed Sojuuz soo huuza baigaa araduudta bii bainan tede specifiis intereesyydii tonile xyseeer xamagaatan tylөөlhen jabadal xyseldexe baina.

Sojuuzai Soveedta ba Nacionaalьnostinuudai Soveedta hungaxa deputaaduudai kandidaaduudta manai ulasai omog bolgohon ulad, Soveed Exe oronoi ynen bejee ygengi patriooduud debzyylegdeed baina. Kandidaaduudai uul spiiskenь xadaa—SSSR-ei xamag byxii araduudai tyrilbegyi jixe debzeltiin, tedenei azai zoxiooloi xysen gaixamşagtaigaar haibaran badarhanai uladuud yzegdөөgyi jixeer urgaza bainanai todo xursa gerşe myn. Urdanь darlagdaza bainan aad, mynөө şagta adali legşe erxetei naaciinud bolbol aguu jixe Soveed aradai ede erxetyydnee erxim xybyyd basagadai dunda elbeg olonoor oruulagdaad baina.

Kandidaadai tylөө agitaaca bolbol—hunguuliin kampaaniin mynөө yjiin centraalьna zorilgo myn. Ene agitaacii johotoi nainaar, bolьşeviigşelen jabuulxa şuxala. Paartiin ba paartiin bişe ede bolьşeviiguudai xen byxenei aza jabadal bolbol aguu jixe olon nacionaalьna Soveed aradai suggalmai biograafiin ja hala haixan uudananь bolxo baina. Ene Staalinai erxim hain şaçnar ba yrener bolxo kandidaaduudai xen byxenei urgalta bolbol xeden olon mingan ba milioon uladai urgalta ba debzeltii gerelde xaragdahan şingi eli todoor xaruulna. Hungagşadai kandidaaduudai azajabadal ba azai jabuulga tuxai tedende oilgostoi nonoroor ynen sexeer xөөrөze ygexe geeşe—aşatai şuxala ba xyndetei zorilgo myn.

Zarim negen gazarnuudta byxii hunguuliin kampaaniin ene şuxala zorilgiin gyisedxelgii johotoigoor exileedyi baina. Armeenida, partiijna organizaacanuud xadaa johotoi bolьşeviig agitaaca-propagaandiin xydelmeriin jabuulaagyi. Respyyblikiin niislel Jerevaan gooroдtoş, SSSR-ei Verxoovno Soveedai deputaaduudai kandidaaduudai tylөө agitaaciin jabuulagdadaggyiji, Armeeniin kompaartiin CK oilgonoşgyi xa. Manai Exe oronoi erxim tyryy xybyydii azaişadai dunda eliryylen xaruulanagyi.

Hunguuliin kampaaniin Armeenide iimeer xytelberilze bainan uşar deerehee, respyyblikiin byxii ynen sexe komunistnuud ba paartiin bişe azaişadai dunda oilgon jadaxa jabadal gargana.

Mynөөnei hunguuliin kampaani xadaa Soveed zasagai 20 zil soo orşozo baixa sag soo manai paartiin jabuulza yngergexe egeel jixe, niitiin politikon kampaani myn. Nacionaalьna respyyblikenyyd ba mozonuudaar ene kampaani xadaa, xeden olon onso өөre şanartai bainanь eliine. Emxidxeлei ba agitaaca-propagaandiin byxii xydelmeri jabuulxa zuuraa iiiutagai tusagaar yslooviii xaraadaa abxa xeregtei. Oroldolgotoi bolьşeviig agitaaca xadaa udxa ba ygiingөө talaar arad zondo oilgostoi baigaa haa, zorilgojoo xyseliyyixe jym. Arad bygediin baidal, tedenei yngerhen bai dal ba tedenei Soveed zasagai yjede xygzehen xygzelte xadaa, oilgemzhetei, oilgostoi ba tuhatai agitaaciin jabuulalgada baijaig materiaal ygedeg jym.

Olonxi nacionaalьna respyyblikenyyd ba mozonuudta, zişeelxede Dagestaanda ondoo ondoo xelen deere xeledeg xeden arbaad, elдeb nacionaalьnostinuud aza huudag. Ede naaciin azaişad bolbol bolxoo baigaa hungaltiin zorilgii, negen xyn mete halsa todorxoilgoor oilgozo, өөhedingөө kandidaaduudii medeze, tedenerei tylөө nege hanalaar duugaa ygexiinь tuilaxa zorilgo baina geeşe.

Hunguuliin dokymeentnyydii, agitaaca propagaandiin literatuurnuudii SSSR-ei araduudai xelen deere xeblen gargaxa zorilgo bolbol imagta jixe xariuusalgatai baina. Daisad bolbol ene xeregte gar xyrelseed abxa geze oroldodog uşarnuud ysөөn bişe.

Hunguuliin kampaaniin amzalta, hunguuliin uçaastog deere şiidxegdexe baina. Gebeş, nacionaalьna respyyblikenyyd ba mozonuudai olonxi partiijna organizaacanuud ba soveedai oorganuud, azaişadii zuun xubi hungaltada xabaaduulxiin tulada, byxii ysloovi ii bii bolgoxo xereg bolbol, tedenerei egeel tyryyşiin ariuun ujalga myn bainaiiii medexe ugyi baina. Zarim gazarnuudta samotiook delgerenxei baidag, hunguuliin kampaanida buzagai oholoor xandadag uşarnuuş yzegdene, zygөөr, enehiii daisad ton beleer xeregtene.

Hunguuliin spiisegyyd olonxidoo buzagai halaнaar zoxiogdodog baina. Taşkeentda, Leeninsk hunguuliin ookrugta minga garan hungagşad spiisegte orooġyi baina. Nere oboguud ba tyrehen onii xazagairuulga jixe olon. Işimbaain rajoondo (Başkiirta) spiiseg bolbol xeterxei halanaar zoxiogdohon baiba gebel, ajaar 950 hungagşadai spiisegte orooġyi bainaнь spiiseg tuńxagiahan tyryyşiin yderte eliryylegdenen baigaa.

Minsk goorodoi hunguuliin ookrugai hunguuliin komisada, spiisegyydte buruu bişegdehen tuşaa minga garan medyylgenyyd azaişadhaa orohon baina. Xudiiii xazagairuulhan tuxai medyylgenyyd 5-8 yder nyydte yzegdengyi xebtedeg baina. Paartiin goorodoi komiteedai sekretaarь nyx. Matveejev ba goorodoi soveedai tyryylegşe nyx. Vaneejev xadaa. hungagşadai medyylgenyydii yzelge garhaa saaguur muu baina geze negen duugaar mederedeg baixa jym. Geoeş, tedener ygөөrөө mederxenee saaşa oşodoggyi.

Simferoopolьda, spiisegyydte oruulagdaagyi graazdanuudhaa xojor minga şaxuu medyylgenyyd orohon baina.

Daisan etegeedyyd jamarşhaanь zabhar zaalixai orau şurgaxii oroldono. Boakaanda (Xakaasida) goorodoi soveedta, eliryylegdehen aradai daisan, byrzyaazno nacionaliistiin xani guibuur Toroosova gegşe ezen bolood huuna, myn jamar nege etegeed Argydaajev tende bainxai. Tedenei xyteloeri doro zoxioogdohon spiisegyydte arban dyroe mingan nungagşadnaa xojor minga garaninь orxigdoşohon baigaa. Spiisegte gol tyleo orosuud, tusxanabai tymer zamai posioologoi ailnuud, şooferuud ba miilicionieernyyd g.m. orooġyi baina. Saaşaa oruulagdaagyi baiba. Paartiin mozhiin komiteedai xojor sekretaarьnuud, myn bana Nacionaalьnostinuudai Soveedai deputaadai kandidaad nyx. Inzeekov spiisegte oruulagdaagyi baiba.

Daisan xarşa aaşanuudai foormonuud eldeb janza ba xuuiiii byдyyligeer ebdexe jabadal olon baina. Togtoomoi xuuli johoor uxaamuutai geze oldohon iiuarnuud hunguuliin spiisegte oruulagdadaggyi bainanь medeeze beze. Tataarta tendexi elyyrii saaixa Arkomaad bolbol uxaamuutan bygede („hortogolnuudnaa bişed") bejee şinzelen yzyyliin tula rajoonai bolьnicanuudta duu dagdaxajohotoi genen direktiiv ygexenөө gadana, iime bejee şinzelenyzyylge jabuulxa kolen daarnapiaan zoxioohon baigaa...

Durasxalta yder dekaabriin 12 xyrter xojor dekaada xyrxegyi ylөөd baina. Nacionaalьna respyyblikenyyd ba mozonuudai paartiin organizaacanuudai xyndetei ujalga xadaa—manai aguu jixe Exe oronoi jamarş ugluu bulangaar azanuuhan ba SSSR-ei araduudai byxii xelen deere xeledeg, byxii naaciin hungagşad bolbol Verxoovno Soveedta kandidatuudraa tabiuulhan, oronoigoo erxim xynyydei tylөө negen hanalaar duugaa ygexe jabadaldanь şuxala ysloovii bii bolgoxo uşar myn bolno.

(„Praavdiin" tyryy bişeg)

SOJUUZAI SOVEEDAI DEPUTAADAI KANDIDAAD ÇYYBARIIIN TYLӨӨ DUUGAA YGEXII KOLXOOZNIGUUD URIHALNA

Xaarьkov, 26. (TASS). Zuun tabanai neremzete xydөө azaxuin arteeliin (Xaarьkovai rajoonai, Korootiç huurin) eregtei ba emegtei kolxoozniguud bolbol Sojuuzai Soveedta hungaxa hungaltiin Xaarьkovai xydөөgei hunguuliin ookrugai byxii hungagşadta bişegeer xandahan baina.

Ene xandaxa bişeg soo xelegdexenь:

— Socialiizmiin oronii udaridaza şadaxa erxim xynyydei tylөө duunuudaa ygexiin tulada, manai badarangii Exe oronoi olomilioon araduudai hunguuliin yyrnede oşoxo—dekaabriin 12-oi tyyxete yder dyteleze baina.

Manai zargalta haixan baidalai tylөө daisanguudaar temesehen temeselde nygşehen zuun tabanai neremzete arteeliin eregtei ba emegtei kolxozniguud, bidener bolbol bidenereer Sojuuzai Soveedai deputaadta debzyylegdenen manai kandidaad, oiriin tanil Vlaas Jaakovleviç Çyybariin tuxai manai ookrugai hungagşadta xөөrexii xysenebdi.

Bidener bolbol Leenin—Staalinai paartiin şalgagdamai xybyyn, erxim xatuu bolьşeviig geze, nyxer Çyybariii xeden udaanai medexebdi. Vlaas Jaakovleviç Çyybarь 1891 ondo, Jekaterinalaavsk gybeerniin (mynөө Dneepropetroovsk mozo), Aleksandroovsk yjeezdiin, Feodorovka huurinda, ygiitei tariaaşanai byle dotor tyrehen baina. Çyybarь baga nahanhaa xoişo zobolon jadarai ba eksploataacii yzehen jym. Çyybarь baga jabaxahaa xoişo revoliycioonno kryzooguudta xabaadalsahan baina. Kryzoogoi medegden taraagdaxa yjede barigdahan ba myrdelge deere zandaarmanuudta soxiuulhan baina.

Çyybarь xojor klaasai hurguuli dyyrgeed, Aleksandroovsk oşozo, tende mexaaniko texniis yçilişede huralsaa hen. Çyybarь revoliycioonno kryzoogto myn xabaadalsadag ba өөriingөө tyrelxi huurin teeşe niuusa literatuura elьgeedeg baigaa.

1907 ondo Çyybarь bolbol sylelgehөө busaza jirehen bolьşeviiguudtai uulzaza, paartida orohon baina. Ene enhee xoişo tereenei paartiin xydelmeri exiine. 1909 ondo Çyybarь xadaa, niuusa litertuurataigaar barigdahan aad, terjelşenen baina. Tere yçiilişee dyyrgeed, 1911 ondo zavood deere oşozo, sleesariaar xydelmerihen baina.

1915 ondo nyxer Çyybarь bolbol seregei xehegyydte elьgegdenen ba udaanь, mergezeltei xydelmerişen geze toologdon Petrograadta buu gargadag zavoodta elьgeegdenen baina. 1917 onoi fevraalь naranaa exileed Vlaas Jaakovleviç bolbol revoliycioonno tem sel de byrin orohon baina. Çyybarь bolbol zavoodai xydelmerişenei milice, xydelmerişenei kontroolь ba busadii emxidxexe talaar xydelmerilehen baina.

Oktiaabrisk ydernyydte Çyybarь bolbol glaavna arteleriis ypravleeniin komisaar bolhon baina. Oktiaabriin hyyleer paarti bolbol azylleduerili emxidxexe talaar ton xariuusalgatai xydelmerii tereende daalgahan baina.

1923 onhoo 1934 on xyrter nyxer Çyybarь bolbol Ukrainiin Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryylegşeer xydelmerilөө. 1935 onoi fevraalь negenei yder bolhon BK (b) Paartiin Centraalьna Komiteedai pleenymei togtooloor, BK (b) Paartiin Centraalьna Komiteedai Politbyroogai sostaavta oruulagdahan baina.

Nyxer Çyybarь Vlaas Jaakovleviç—SSR Sojuuzai Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryylegşii orologşo ba SSR Sojuuzai Iinaansiin Aradai Komisaar.

Өөriingөө byxii nahan dotor Vlaas Jaakovleviç bolbol aradai byxii daisadtai ebseşegyi şanga temesel jabuulna.

Zuun tabanai neremzete arteeliin eregtei ba emegtei kolxozniguud, bidener bolbol manai aldarta kandidaad—xelehen ygenь xehen xereghee xezeedeş ondoo bolдoggyi, xatuu bolьşeviig, gyrenei xatuuzahan azai jabuulagşa—Vlaas Jaakovleviç Çyybariin tylөө өөhedingөө duunuudii ygexii Sojuuzai Soveedta hungaxa hungaltiin Xaarьkovsk xydөөgei hunguuliin ookrugai byxii hungagşadii uriaalnabdi.

EB NAIRAMDALAI TYLӨӨ TEMESEGŞE—NYXER LITVIINOVTA ӨӨHEDIINGӨӨ DUUNUUDII YGEXEBDI

LEENINGRAADAI PETROGRAADSK HUNGUULIIIN OOKRUGAI GEREI EZEN EMEGTEIŞYYDEI BIŞEGHEE

Manai xubida aguu jixe zol xyrtөө. Socialiizmiin xysen tygelder oronoi diplomaad—Maksiim Maksiimoviç Litviinov manai hunguuliin ookrug deere ballotiirovaluulxa zybşөөrelөө ygөө. Eneeniii tese jadan xyleegee hemdi. Mynөө Sojuuzai Soveedai deputaadai kandidaadta ookrugai hunguuliin komiisaar Maksiim Maksiimoviçiin registraacalagdaad baixada, bidener bolbol aguu jixe Staalinai ynen şabi, eb nairamdalai tylөө temesegşe—nyxer Litviinovta өөhediingөө duuji ygexe bolbobdi geze ynen zyrxenhөө bajarlaza bainabdi.

Revoliyyciin urda tee bidener byriin baidal bajasxalan zargalangyi baigaa hen. Bidener bolbol өөhediingөө yrinerei sydьbaagai tylөө mynxe nanaagaa zobozo, ygleeder edixe xysoog xileemen tuxai gaa bodozo baidag hemdi. Oktiaabriin revoliyyce bideniii xyi deeremnai gargaa, exener zonoi yje galabhaa xoişo ha nahan bygediinь bidende olgoo. Bidener өөhediingөө xybyyd, basagadii xaraza, bajarlanabdi, tedennee zargaltai amitan ygei. Tedener inzeneernyyd, teexnigyyd, komandiirnuud, gyrenei azal jabuulagşad boloo. Manai ereşyyd xydelmerieei xangagdanxai, xyygedeiinai urda kylьtyyrne ba profesionaalьna ysxtede xizaar ygei. Bidener bolbol eneeneiin tylөө bolьşeviiguudai komuniis paartida, araduudai inag voozdь nyxer Staalinda, tereenei ynen soraatniguudta bide ujalga taibdi.

Maksiim Maksiimoviç Litviinov—komunizmiin tylөө xatuu temesegşe myn. Byrzyaazin oronuudai tylөөlegşedei urda tereenei xelehen ygii dosoogoo xydelgengyi unşaxa argangyi baina. Nyxer Litviinovtai adali diplomaaduud ygei. Litviinov bolbol Leenin—Staalinai xysete paartiin xeleer, manai yrgen Exe oronoi zuun dalа milioon aradai xeleer xeleneb geze medeze, xodo nonoroor, oilgostoigoor xeledeg baina.

Nyxer Litviinov bolbol xedei tulada eb nairamdalai tylөө temeseneb. Dain sereg xexii xysedeggyi, eb nairamdan duuxii, nuralsaxii өөriin socialiis gyren baiguulxii, өөriin oronoi bajaligii jixedxexii xysedeg, maanarai ybegedei tulada, bidener exenernyydei tulada temesene.

Egeel iimehee bidener bolbol nyxer Litviinovai tylөө өөhediingөө duunuudii bajarlan ygexe bainabdi.

Bidener bolbol Maksiim Maksiimoviçiin tylөө duugaa ygexii byxii hungagşadii uriaalnabdi. Bidener bolbol miitingyyd deere, suglaanuud deere, bairanuudaar hungagşadtai xөөreldexe, nyxer Litviinovai revoliycioonno azaljabuulgiin tylөө xөөreze ygexe bainabdi.

Gerei ezen emegteişyyd: A.N Nikolaajeva, M.D. Obrazcoov, Z.A. Korooviçeva, R.G. Manderoova D.Ja. Renzer, V.N. Krasnopaajeva, Je. V. Tereentьjeva.

Leeningraad, nojaabriin 26.

ZURAG DEERE; Oboroonin Aradai Komisaar Soveed Sojuuzai Maarşal nyxer K. Je. Voroşilov nojaabriin 7-noi yder Ulaan talamai deere seregei çaastnuudii amarşalza baina.

(Kybeejevei foto)

HUNGALTIIN URDA TEEXI SUGLAAN BOLBO

Zediin hunguuliiin ookrugai hungaltiin urda teexi suglaan bolzo, eneende 200 şaxuu xynyyd xabaadahan baina.

Bolxoo bainan hunguuliin ug zorilgo ba tereende beledxelei xydelmeriin jamar jabaza bainan tuxai elidxelnyydii Zediin aikoomoi sekretaarь Bertynoov ba Selengiin aimgyisedkoomoi tyryylegşe Kraasikov gegşed xelebe.

Elidxelii daguulan yge xelegşedei olonxinь tus ookrug soo hungaltiin beledxelei xydelmeriin ton muusa jabuulagdaza baihaniii temdeglebe.

Zarim agitaatornuud oloniitiin dunda agitacioonno xydelmerii şanartaigaar jabuulxahaa baitagai, өөhedөө hunguuliin dyrimii xysed hain medexegyi baixa jym. Iime deerehee xazagairuulhanş jabadalnuud ysөөn bişe uşardag baina.

Gadana, uçaastagai komiisanuudta daisan xarşa elementnyydii batalnan baina. Zişeelxede, Gegeetiin uçaastagai komiisiin geşyynde lama jabahan xynii batalhan baina.

Myn, azaxuin jabuulganuudii hunguuliin kampaanitai ujalduulan jabuulxa jabadal xangaltagyi geze olood, eneenei oiriin yderte usadxaza hungaltii erximeer yngergexe geze togtool abba.

Dansoruunov, Darzaajin.

Nacionaalьnostinuudai Soveedai deputaadai kandidaadta debƶyylegdehen, Buriaad-Mongol aradai ynen basagan, oordento nyxer DARIIIMA ƵIGƵIITOVNA NAMSARAAJEVAAGAI tylөө duugaa ygejii!

DARIIIMIIN ERXIM HAIN XYDELMERIIIN YRE

1933 ondo manai feermiin mynөө baigaa bairada nege xojor muu gernyyd, feermiin xydelmerişedei baira geƶe baihan jym. Xoninoi baira geƶe jamar jym baigaab? Nege muu ambaar—xaranxii, xyiten, nabtarxan. Tiixede jamaa xonid, xana өөde soroiƶo, ambaarai, soloomoor xuşaatai oroi deegyyr tolgoigoo bultailgaƶarxiood baidag hen. Hyni xuriga, eşigedei tyrexede jixe xesyy baidag belei. Zarim teegee xuriga, eşegii xoni jamaad geşxedegş uşar baigaa. Tere sagii hanaxada bejede xynde boino.

Dariiima, feermii erxilxe saghaa xoişo xoninoi baira tuşaa ton jixe anxaralaa tabihan ı yrөөr mynөө xonidomnoi dulaan, haruul bairatai bolood baina. Feermiin xydelmerişedei ger baira seber dulaan boloo. Ene bygede manai xydelmeride nelieed uragşatai baidag.

Dariiimiin xydelmeriiin dyrşel ton bajalig. Bidenei medexegyi jyymii mededeg. Negete manai ymene iime asuudal tabigdahan baigaa. Ybel xoni jamaanai xeere talada xurigalxa eşegelxe boloo haa, xuriga eşegiinь xaişan geƶe abaƶa jabaxab? Xeneimneiş ene asuudalda xariuusaƶa şadaagyi baixada, Dariiima iime jyyme hanahan baigaa. Zuzaan aad, zөөlexen eşegeigeer syymke ojood, xonişod zyygeed jabadag bolxo. Xuriga eşegenei xeere tyremsөөriinь tere syymke soo xeed jabaxa. Bide ene dyrşelii xereglehen bainabdi. Dariiimiin bajalig dyrşel, uxaamgainь manai xydelmeride jixe tuhaldag ba maniii berxe baidalhaa ysөөn bişe gargaa.

Jamar negen asuudalda jadaldaad baigaa haa Dariiimahaa xezeedeş zyitei xariuu abza bolxo. Dariiima bolbol feermiingee dunda nebteryylelgiin xydelmeri jabuuldag, erdem nomdo huraxii, xydelmeriiingөө teexnikii şudalxiin tuxai bidenerii eseşe susaraşagyigөөr agitaacaldag baina.

Dariiimii, SSSR-ei Verxoovno Soveedai Nacionaalьnostinuudai Soveedai deputaadai kandidaadta debƶyylhende bidener jixel bajartai bainabdi. Өөhediingөө erxim brigadiir—Namsaraajeva Dariiimiin tylөө duugaa ygexe geƶe dekaabriiin 12-ei yderii jixel xylieeƶe bainabdi.

CEDENEI DULGAR—Dariiimiin nyxerenь. Feermiin geşyyn.

☆ ☆ ☆

XYDELMERIIINGӨӨ TEEXNIKII ŞUDALHAN BRIGADIIR

Bi mynөө 65 nahataib. 4 ƶil soo Dariiimatai sugtaa xydelmerilƶe bainab. Ene 4 ƶil soo negeş yder tahaldangyi xoninoi xaruuhalgada xydelmerilneb. 65 nahan soogoo xedii jixe jyyme yƶөө geeşebiib! Tiimeş haa, manai brigadiir Dariiima, xoni malai aƶalda nadada orobol xolo jixii medexe daa. Ƶişeelxede, xeere talada gy, ali xada uulada gy, ygeiş haa, ƶalga gangadaş xonijoo xaruuhaiƶa huuxadaşnь, xaanahaa jaanahaa ƶalxuugyi jireed, „baabai" „ybegen" geƶe baiƶa, xynei sedxilde zoxistoi ygenyydii xeleƶe, xonijoo xaana xaruuhalxada hain be, xaana jixe xagdataib, xaana jixe nogootoib, xaana xuƶar elьbeg be gexe metөөr byrin xeleƶe ygөөd oşodog hen.

Negete, xabar erteerşeg baigaa. Tambagar geƶe tolgoin yberte xonidoo aduulƶa baitaramni, boroo saha xojor xoliƶo xudxaƶa baiƶa uşargyigөөr orood, xadahaa xysetei haixin buugaad, xonidni taharƶa halxi uruudan arilxa geƶe, bi jixe ƶoboƶo baigaab. Tiigeed xonindo ajuultai bolhon baigaa. Xaran genem, Dariiima nadahaa xolo bişe, xada өөde gyiƶe jababa. Xaƶuudamni xyreƶe jireed:

—Baabai! Xonidoo tyrgөөr tuuƶa xaşaandaa abaaşajii. Ene xyiten saha, boroo, halxinda jyyş boloƶo magadgyi. Ajuultai baina—geed, saaşaa gyiƶe xonidoo sugluulan tuugaabdi.

Ene metөөr gansaxanş nadada bişe, xyn byride tuhaldag baigaa. Dariiima xadaa, tereende daalgahan xydelmeriiin tylөө xariuusalgatai baihanaa haisa mededeg, өөriingөө graƶdaan ujalgii haisa mededeg nyxer baina. Өөriingөө xydelmeriiin teexnikii şudalahan, honor daruu, brigadiir jym.

Dariiimiingaa, Verxoovno Soveetda debƶyylegdexedenь bajartai bainabdi. Tereende duugaa ygexehөө arsaxa xyn manai dunda baixagyi geƶe hananab.

GONŞOGOI DAŞA—xoninoi xaruuhalgaşa, 65 nahatai ybegen.

DARIIIMAAR BIDE KOMSOMOOLŞUUD OMOGORXONOBDI

1933 ondo xojor kolxooz negedeƶe, Staalinai neremƶete kolxooz bolhon baigaa. Tiixede bidener—komsomoolşuud kolxooz deeree 6 xynyyd baidag hemdi.

Komsomooloi organizaaca xadaa Dariiimii erxim komsomool baihandanь, tereendee eldeb xariuusalgata daalgabarinuudii ygedeg hen. Dariiima bolbol ede daalgabarinuudii sag soonь xysed dyyrgedeg baigaa.

Kolxoozuudai negedeed, xysed bexiƶeedyi baixadanь daisan elemeentnyyd xadaa eldebiin xoroto agitaaca jabuulxa, xojor kolxoozoi kolxoozniguudai dundaxi xoorondiin eb emxiiji tahalxa hedelge gargaxa uşarnuud ysөөn bişe yzegdedeg baigaa. Ilangajaa manai kolxoozdo dyte şadar baihan Bultamar dasangai lamanar kolxoozoi dunda angiiin xarşa agitaaca jabuulxa, xoroto xydelmeri jabuulxa g. m. ton jixe hyidxel xedeg baihan jym.

Dariiima, tere yjede somonoi soveedai geşyyn baigaa. Kulaaguud, lamanar өөhediingөө xoroto xydelmerii jabuulƶa esesleegyi.

Dariiima tyryytei, bidener komsomoolşuud, hyni ydergyi jabaƶa kolxoozoingoo aƶalai emxidxelii haiƶaruulaad, lamanar kulaaguudai agitaaciin xarşa udxa şanarii kolxoozniguudai dunda nebteryylen oilguuldag hemdi.

Kolxoozoi byxii xydelmerii haiƶaruulxa gexiin zuuraa, manai gol zorilgo jyy baigaab gexede, daisan elemeentny yd—lamanar, kulaaguud, tedende sexe tuhalagşad myn bolxo—xulagaişad, ƶaiguulnuud, loodorьnuudtai temesexe temesel de byxii kolxoozniguudii el syyleu, ene temeseliii erşemteigeer jabuulƶa, өөriingөө kolxoozii eldebiin angiiin xarşa elemeentnyydhee seberlehen bainabdi.

1934 ondo manai kolxoozoi xonidoi dunda xamuu ybeşen bii bolbo. Ene xaldabarita ybeşeniii darii usadxaxiin tulada kolxoozoi byxii xysii elsyylegdehen baina, Dariiimada ene xariuusalgata xydelmeriii emxidxen xytelberilxii daalgagdahan baigaa.

Dariiima, ene xariuusalgata daalgabariii xaişan geƶe dyyrgeeb? Tere doronь xamuutai geƶe medehen ba lab ybeşen geƶe heƶeg tyremөөr 42 xonidii bişe nonidhoo ilgaƶa, ondoo xaşaada xaagaad, malai emşenei ƶaabariaar 3 4 xonood le, xamuutai xonidii emөөr ugaadag hen. Iigeƶe, emnelgiin byxii ƶaabari, reƶiimii xysed hain saxihanai yrөөr xamuu ybeşen usadxagdaƶa, kolxoozoi xeden zuun xonid yxexe xosorxiin ajuulhaa arşalagdahan baigaa.

Dariiimada komsomooloi organiƶaaciin şugamaar jamar negen daalgabari ygexede, sag bolƶortonь, ƶoxistoi hainaar dyyrgedeg, nitiin xydelmeride edibxitei xabaadalsadag, ƶuramtai gurimtai komsomool, Leeninei komsomooloi xymyyƶyylhen, aƶalşan aradai xeregte bejee sym ygehen, socialiis Exe oronoi ynen basagan myn baina.

Dariiimii SSSR-ei Verxoovno Soveedta kandidaad bolgon debƶyylegdehenii, manai komsomooloi organiƶaaca jixe ƶyb geƶe toolono.

CEDENEI ƵALSAN—Staalinai neremƶete kolxoozoi dergedexi komsomooloi organiƶaaciin komsoorg.

▽ ▽ ▽

MINIII ZOL BA ƵARGAL

(Nacionaalьnostinuudai Soveedai deputaaduudai kandidaad—Xiaagtiin aimagai Staalinai neremƶete kolxoozoi OTF-iin erxilegşe oordento nyxer Dariiima Ƶigƶiitovna Namsaraajevaagai bişeg).

Bi tiixede 9 nahatai baigaab. Exe esege xojorni nahanhaa nygşөөd, axa ba dyy basagantajaa gertei ylөөbdi. Zөөrimnai: nege jandan mori, nege ger—iigeed le hen. Iime zөөritei, iime ail xaişan geed aƶa huuxa geeşeb. Axamni yderөөr ailda xydelmerildeg baigaa. Bi bajan Cebdenei Daşiinda xoni xariuuldag bolbob. Tiixede narai ƶandaa basagan jabagşa beleib. Jaaƶaş ybelei xyiten, ƶunai xaluuniii yngergedeg xyn baigaa haa biib.

Cedenei Daşiin bajanş geeşenь xylgyi, omog ogtorgon, uurtai suxaltaiş geeşenь xylgyi. Ybelenь bөөn sagaan xoni, urdaa tuugaad le, jangiaa xyitende xariuulxii garadag beleib. Өөrөө xoninhooş balai yndergyib. Yderenь daarƶa xyldeƶe yxexe bolxodoo jyymenei nemerte gal tylieed dulaasaƶa huudag hem. Iigeƶe huuxadaa hanaxa jyymii dyyren hanadag beleib.

Nege xoni şonodo ƶuulguulaa haa, ygeişhaa medengyigөөr nege xuriga xeere xyldөөgөө haa Daşa bajan hain gedegeer soxidog xaraadag beleі.

—Şamaiji teƶeexiin orondo, noxoin gylge teƶeegee haa deere geƶe xaraaxiinь olon dariin duulhan xyn bi. Teed jaaxiinş argagyi, xaraalgaad xabşuulaad le baixahaa bişe argagyi baigaa.

Subagta Xarjaastain bajaşuul geƶe aimşagtai jyymed baigşa belei: Tere Cebdenei Daşa, Ƶygder Sanƶa, nojon lamiin Denƶen (Cerenƶaapov). Tedenei aduu malni Ulaan Xada, Xynxii, Odon Şuluu, Sagaan Şaluuta g.m. xadii eƶelen, Syxegoliin ergi şadarii byrxөөn biiьşexe. Gaƶarai hainiii, sabşalangai hainiii eƶemdeƶe abxa. Xeden desiatiine gaƶarii xaşaalan, teelnig bariaad baidag hen.

Tede bajaşuul xaa jaa suglarƶa arxidadag nairaidag baigaa. Arxi uugaad beje bejedee bajarxaldaxa. Omog geeşediinь, xanşligaa şamaƶa, şydөө ƶuuƶa baiƶa hyxireldexe. Toirood baigaa ygeiteişedii xaraaxa, ƶarim negendee soxixoş baidag hen.

1929 ondo miniii ene ƶobolonto jabadal eseslebe geeşe. Bi niutagaigaa kolxoozdo oronon bainab. Tiixede „Şine-Baidal" geƶe kolxooz haja emxidxegdeed baigaa. Kolxoozdo orohonhoo xoişo miniii zol ƶarga lai yyden neegdee. Anxan do jaarkaar xydelmerilhen bainab, tereenei hyyleer Xiaagtada politprosveed xydelmerilegşedei kyyrsede huralsaab. 1933 ondo Xuurai ba Mangirta geƶe niutaguudai kolxoozuud xamtarhan baina. Ede kolxoozuudai xamtarxada, namaiji OTF-iin brigadiir bolgohon baigaa.

1930 onoi ijyyni harada Cebdenei Daşa kulaag sylelgede jabuulagdaa. Bi tere yjede somonoi soveedai geşyyn baigaad, Cebdenei Daşa ba busa kulaaguudii sylexede edebxiteigeer xabaadalsahan bainab.

— Namsarain guiranşa yxin, jyynde jireebşe?—geƶe Daşa niydeniigөө erieeneer xaraƶa baigaa hen.

— Nada metiin yneşen xenƶener, ygeitei jaduunarii daraldag tylөөgөө sylelgede oşoxo bolooş—geed garƶa oşoo hem.

Anxan feermii tuşaaƶa abxadam 500 şaxam xonid baigaa. Mynөө 800 garan bolood baina. Miniii, feermede exilƶe xydelmerilxe sagta malai, ilangajaa xoninoi baira geeşe ton muu, xyiten xaranxii baigaa. Mynөө xoninoi ba myn byxii malai baira haiƶarhan, xoni malnai dulaan sadxalan ybelƶelgөөr xysed xangagdahan baina.

1934 ondo malai baira muu, edixe xoolonь dutaxa, xyiten, saha jixe baiba. Byxii kolxoozniguud, ilangajaa feermiin geşyydei xatuu, şin zorigtoi xydelmeriiin aşaar mal aduugaa oloor yxyylengyi ondo oruulhan baigaabdi. Miin baixa xyn ysөөn. Bi tere yjede feermii daaƶa baixiin xaƶuugaar, kolxoozoi byxii malii daalsaƶa baigaab.

Ybeşen yxer, xamuutai xonidii bişe malda dytelyylengyi, ilgaƶa emşelxehee gadana, busa malai dunda ybeşen taraaxagyin tulada, malai emşed ƶooteexnikenyydei ƶaabariii ton nigtaar gyisedxeƶe baihanai yrөөr, eldeb ybeşeniii saaşadanь delgeryylengyi usadxaƶa şadahan bainabdi. Ybeşen malnuudaaş edegeeƶe şadaabdi.

Tere saghaa xoişo 2-3 ƶil yngerөөd baixada, xehen xydelmeriiingөө dyngii xaraƶa yƶexe boloo haa, nelieedgyi jixe xydelmeri xegdehen baina.

Xonidoo bultiinь merinoos—rambulьjee yylterei bolgoxo geƶe, manai xehen xydelmeriiin yre gexede: 800 garan xonidhoo 500 garanь metiis, xonidoi baira, xool g.m. dutamaggyi, 1000 xonidoi baixa tipovoi ovçaarni barigdahan. Tylei xorolto baixagyi. Feermiin xydelmerişedei baira baidal haiƶarhan. Miniii feermiin xid kylьtyyrneer aƶahuudag boloo. Tymer oro, nikiliroovano samovaar, klijoonko xuşalgatai stool,—tedenerei gerii şimegleƶe baixiinь xaraxat. Mynөө feermiin byxii xydelmerişedei dunda yseg bişeg medexegyi jabadaliii usadxaxa geƶe ton jixe xydelmeri jabuulagdaƶa baina. Bi өөrөө sag yrgelƶe tedenerei yseg bişegte huralsaxa jabadalii şalgaƶa bainab.

Miniii өөriimni aƶa baidal jamar be? Hain gexehee bişe xelexe yge ygei baina. Niikilь tyrxisetei oron deere untadag baigaagyb? Ygei. Mynөө tiime oro xoito xanadamnai tabiaatai baidag. Uran gojo duunuudii duuldag patepooniii duulƶa yƶөөgyb? Ygei. Mynөө, tiime patefoon ger soomni iraguu ajalga tatadag. Samovaar geeşehee negeteş sailƶa yƶөөgyb? Ygei. Mynөө, nyxertejөө xamta ynen ygejөө xөөreldeƶe huugaad samovaarhaa sai uudagab.

Ede bygede naaguuriinь abƶa yƶexede, ton baga ƶyil me te hanagdabaş ynen deeree ton jixe ƶyil myn bolxo ba miniii sedxilde, miniii aƶa baidalda yndehөөrenь xubilalta xehen baina.

Bi komsomooloi organiƶaacahaa olon daalgabaritaib. Duu ba myyƶekiin kryƶoogii xytelberilxii nadada daalgahan baina. Ene xydelmeriii haja exilƶe bainab. Mynөө deeree tedii hain jabana geƶe xelexeer bişe, tiigebeş oiriin sagaa ene kryƶoogoi xydelmeriii haiƶaruulxa ujalgatai bainab. Myn baha, sportiivno kryƶoogii emxidxexe geƶe komsomooloi ba kolxoozniguudai xamtiin suglaan deere togtoomƶo abanxaibdi.

Bi, poliitikan talaar hain beledxeltei bolxo geƶe jixe oroldonob. Xamag sylөөtei sagaa ene xeregte ƶoriuulnag eşeb. Ilangajaa „B. M. Ynen" gaƶeetii sag yrgelƶe unşadag ba busa nyxedte unşaƶa ygedeg bainab. Kolxoozniguudai dunda şadaxa medexiin ƶergeer nebteryylelgiin xydelmeriii jabuuldag bi.

1936 onoi janvaarь harada Kreemlь soo Buriaad-Mongoloi delegaaca paarti ba pravitelьstviin xytelberilegşedtei uulƶaƶa tedenerei garnaa oorden xaira abƶa baixada, nyxer Staalin gariimnai bariƶa „yşөө hain xydelegtii" geƶe xelehen baigaa. Nyxer Staalinai ene ygii alxaxiin toogoor hanaƶa, aldartai nereteigeer voƶdiiingoo ƶaxiaaji bejeiyylxii oroldoƶo jabanab.

Namaijii Verxoovno Soveedai deputaaduudai kandidaad bolgon debƶyylhen nyxedte ƶyrxenei bajarii xyrgeƶe, tedenerei ynder jixe naidalgiinь xariuulxab.

Oordento nyx. Martiinovai xoninoi feerme

(Xoriiin aimag)

Xasuurtiin s-soveedai Pobeeda-kolxoozoi OTF-ji daagşa oordento nyx. Martiinov ynexөөrөө kolxoozoo bolьşeviig bolgoxo, kolxoozniguudaa şanga şadaltai bolgoxiin tylөө temeseƶe jabana.

Nyx. Martiinov xonidoigoo ybelei 3 dulaan baira beledxeed, 2 dulaalhan bairiin barilgii hajaar duuhaxaar baina. Nyx. Martiinovai feermii daagşaar oroxodonь, 1932 ondo 256 tologoi xonitoi baigaa hen. Mynөө 1560 tologoi xonitoi bolood baina.

—1937 onoi janvaarь harahaa xoişo nojaabrь xyrter nyx. Martiinov 517 aƶalta yder olohon baina. Ene bolbol kolxoozdoo ynen sexeer bolьşeviig zorigoor xydelhenei yre myn.

Dam. Ƶamsuujev.

80 nahatai ybegen kolxoozoi aƶalda

(Muxar-Şiberei aimag)

Sagaan-Şuluutain somonoi Staalinai neremƶete kolxoozoi geşyyn, 80 nahatai ybegen Ajuuşiin Şagdar gegşe kolxoozoi aƶalda jixe ƶorigtoigoor xydelƶe jabadag baina. Xojor xybyydiinь kolxoozdoo xydelmerilƶe baidag.

—Jyyme xengyi gertee jyy xeƶe baixa beleib. Soveed exe oronoi aradta manai inag bagşa Staalinai ygehen aşa tuhaar mynөө xyn byri ybegenƶaluugyi aƶal xexe erxetei bolbo,—geƶe tere ybegen xөөrene.

Şagdar ybegenei hyylei yjede xehen xydelmeriiinь toobol iime baina: 25 şargiin yrge matahan, 5 yyde darxaiba.

Kolxooznig.

Xariuusalgata redaaktorii tyr orologşo V. LODOOJEV.

ERDEM KINOO
ÇAPAAJEV

PROGREES KINOO
„HUNGAGŞAD XAIŞAN GEƵE DUUGAA YGEXEB"

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор—3-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел — 7-55, промотдел — 5-07.

Ypolglovliit 1266

BMASSR-ei Aƶyiledberiiin Arkomaadai tipograafi